

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

Art
Philological sciences
Pedagogical sciences
Psychological sciences
№4(127) 2022
Część 3

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Colloquium-journal №4 (127), 2022

Część 3

(Warszawa, Polska)

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak**
Ewa Kowalczyk

Rada naukowa

- **Dorota Dobija** - profesor i rachunkowości i zarządzania na uniwersytecie Koźmińskiego
- **Jemielniak Dariusz** - profesor dyrektor centrum naukowo-badawczego w zakresie organizacji i miejsc pracy, kierownik katedry zarządzania Międzynarodowego w Ku.
- **Mateusz Jabłoński** - politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.
- **Henryka Danuta Stryczewska** – profesor, dziekan wydziału elektrotechniki i informatyki Politechniki Lubelskiej.
- **Bulakh Iryna Valerievna** - profesor nadzwyczajny w katedrze projektowania środowiska architektonicznego, Kijowski narodowy Uniwersytet budownictwa i architektury.
- **Leontiev Rudolf Georgievich** - doktor nauk ekonomicznych, profesor wyższej komisji atestacyjnej, główny naukowiec federalnego centrum badawczego chabarowska, dalekowschodni oddział rosyjskiej akademii nauk
- **Serebrennikova Anna Valerievna** - doktor prawa, profesor wydziału prawa karnego i kryminologii uniwersytetu Moskiewskiego M.V. Lomonosova, Rosja
- **Skopa Vitaliy Aleksandrovich** - doktor nauk historycznych, kierownik katedry filozofii i kulturoznawstwa
- **Pogrebnaya Yana Vsevolodovna** - doktor filologii, profesor nadzwyczajny, stawropolski państwowy Instytut pedagogiczny
- **Fanil Timeryanowicz Kuzbekov** - kandydat nauk historycznych, doktor nauk filologicznych. profesor, wydział Dziennikarstwa, Bashgosuniversitet
- **Aliyev Zakir Hussein oglu** - doctor of agricultural sciences, associate professor, professor of RAE academician RAPVHN and MAEP
- **Kanivets Alexander Vasilievich** - kandydat nauk technicznych, docent wydziału dyscypliny inżynierii ogólnej wydziału inżynierii i technologii państwowej akademii rolniczej w Połtawie
- **Yavorska-Vitkovska Monika** - doktor edukacji, szkoła Kuyavsky-Pomorsk w bidgoszczu, dziekan nauk o filozofii i biologii; doktor edukacji, profesor
- **Chernyak Lev Pavlovich** - doktor nauk technicznych, profesor, katedra technologii chemicznej materiałów kompozytowych narodowy uniwersytet techniczny ukraiны „Politechnika w Kijowie”
- **Vorona-Slivinskaya Lyubov Grigoryevna** - doktor nauk ekonomicznych, profesor, St. Petersburg University of Management Technologia i ekonomia
- **Voskresenskaya Elena Vladimirovna** doktor prawa, kierownik Katedry Prawa Cywilnego i Ochrony Własności Intelektualnej w dziedzinie techniki, Politechnika im. Piotra Wielkiego w Sankt Petersburgu
- **Tengiz Magradze** - doktor filozofii w dziedzinie energetyki i elektrotechniki, Georgian Technical University, Tbilisi, Gruzja
- **Usta-Azizova Dilnoza Ahrarovna** - kandydat nauk pedagogicznych, profesor nadzwyczajny, Tashkent Pediatric Medical Institute, Uzbekistan
- **Oktay Salamov** - doktor filozofii w dziedzinie fizyki, honorowy doktor-profesor Międzynarodowej Akademii Ekoenergii, docent Wydziału Ekologii Azerbejdżańskiego Uniwersytetu Architektury i Budownictwa
- **Karakulov Fedor Andreevich** – researcher of the Department of Hydraulic Engineering and Hydraulics, federal state budgetary scientific institution "all-Russian research Institute of hydraulic Engineering and Melioration named after A. N. Kostyakov", Russia.

    SlideShare

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

«Colloquium-journal»

Wydawca «Interdruk» Poland, Warszawa

Annopol 4, 03-236

E-mail: info@colloquium-journal.org

<http://www.colloquium-journal.org/>

CONTENTS

ART

Gasimzadeh G. OTTOMAN PALACE CARPETS AND THE ROLE OF AZERBAIJANI ARTISTS IN THEIR DEVELOPMENT	4
Гасымзаде Г. ОТТОМАНСКИЕ ДВОРЦОВЫЕ КОВРЫ И РОЛЬ АЗЕРБАЙДЖАНСКИХ ХУДОЖНИКОВ И МАСТЕРОВ В ИХ РАЗВИТИИ	4
Кухмазова Ю.Ш. ДВЕ ХОРОВЫЕ МИНИАТЮРЫ ХАДИДЖИ ЗЕЙНАЛОВОЙ	7
Kukhmazova Yu.Sh. TWO CHORAL MINIATURES BY KHADIJA ZEYNALOVA	7
Мехтиев И.Ю. ЛИРИЧЕСКИЕ РАБОТЫ СКУЛЬПТОРА ХАЯТ АБДУЛЛАЕВОЙ.....	15
Mehdiyev I.Yu. LYRICAL WORKS CREATED BY SCULPTOR HAYAT ABDULLAYEVA	15
Садыгов С. Г. ОТРАЖЕНИЕ ИСТОРИЧЕСКОГО ЖАНРА В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ СКУЛЬПТУРЕ XX ВЕКА	18
Sadigov S. G. REFLECTION OF THE HISTORICAL GENRE IN AZERBAIJANI SCULPTURE OF THE TWENTIETH CENTURY	18
Гамзаева У. ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТЬ В ТВОРЧЕСТВЕ ИЗВЕСТНОГО АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО ХУДОЖНИКА ИБРАГИМА САФИЕВА	21
Hamzayeva U. EXPRESSIVENESS IN THE ACTIVITY OF THE FAMOUS AZERBAIJANI ARTIST IBRAHIM SAFIYEV	21

PEDAGOGICAL SCIENCES

Melnychuk S., Batranovska S., Ostapchuk V. THE IMPORTANCE OF ACCENTUATION THE MEDICAL STUDENTS' ATTENTION ON THE HEALTH-PRESERVATION WHEN STUDYING PHARMACOLOGY	25
Honcharuk L.M, Pidubna A.A., Balaniuk I.V., Bedyk O.R., Hrodska V. Y. WAYS TO INCREASE THE EFFECTIVENESS OF MEDICAL STUDENT EDUCATION	27
Honcharuk L.M., Pidubna A.A., Balaniuk I.V., Dydyluk Y.Y., Mamchyn I.P. PECULIARITIES OF THE ORGANIZATION OF PRACTICAL TRAINING OF FOREIGN MEDICAL STUDENTS.....	29
Каньовська Л.В., Ляхович О.Д. ПРОВЕДЕННЯ МАЙСТЕР-КЛАСІВ - ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ.....	30
Kaniovska L.V., Liakhovych O.D. CONDUCTING MASTER CLASSES AS ONE OF THE FORMS FOR PROFESSIONAL TRAINING OF DOCTORS	30

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Божко О., Кізь О. СЕКСИЗМ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: УСВІДОМЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ВИТОКІВ ТА ШЛЯХИ ВИКОРИНЕННЯ	33
Bozhko O., Kiz O. SEXISM IN UKRAINIAN SOCIETY: AWARENESS OF SOCIO-PSYCHOLOGICAL ORIGINS AND WAYS OF ERADICATION	33

PHILOLOGICAL SCIENCES

Mehdikhanli K. INVARIANT ORDER OF WORDS IN THE LANGUAGES OF THE WORLD	38
Мехдиханлы К. ИНВАРИАНТНЫЙ ПОРЯДОК СЛОВ НА ЯЗЫКАХ МИРА.....	38
Атакишьева К.А. ПРОБЛЕМЫ КЛАССИФИКАЦИИ ЦИКЛИЧЕСКИХ НАПЕВОВ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ АШУГСКОМ ИСКУССТВЕ.....	41
Atakishiyeva K.A. PROBLEMS OF CLASSIFICATION OF CYCLIC MELODIES IN AZERBAIJANI ASHUG ART	41

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

УДК 159.922.1+37.015.3

Ольга Божко

*студентка факультету педагогіки та психології,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Ольга Кізь

*кандидатка психологічних наук,
доцентка кафедри психології,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

СЕКСИЗМ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: УСВІДОМЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ВИТОКІВ ТА ШЛЯХИ ВИКОРІНЕННЯ

Bozhko Olha

*student of the Faculty of Pedagogy and Psychology,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University*

Kiz Olha

*Candidate of Psychology Sciences,
Associate Professor (Docent),
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University*

SEXISM IN UKRAINIAN SOCIETY: AWARENESS OF SOCIO-PSYCHOLOGICAL ORIGINS AND WAYS OF ERADICATION

Анотація.

В статті розкрито зміст поняття «сексизм», здійснено теоретичний аналіз його соціально-психологічних витоків. У контексті аналізу праць зарубіжних та українських науковців охарактеризовано види сексизму та розкрито їх прояви у різних сферах життєдіяльності суспільства. Проаналізовано зарубіжний досвід боротьби з сексизмом та окреслено шляхи його викорінення в українському соціумі.

Abstract.

The article reveals the meaning of the concept of "sexism", carried out a theoretical analysis of its socio-psychological origins. In the context of the analysis of the works of foreign and Ukrainian scholars, the types of sexism are characterized and their manifestations in various spheres of society are revealed. The foreign experience of struggle against sexism is analyzed and the ways of its eradication in the Ukrainian society are outlined.

Ключові слова: *гендерні упередження, гендерні стереотипи, сексизм, сексист, гендерна дискримінація.*

Keywords: *gender prejudices, gender stereotypes, sexism, sexist, gender discrimination.*

Проблема сексизму в українському суспільстві, як і в усьому світі, на сьогодні залишається злободенною, позаяк він проявляється абсолютно в усіх сферах життєдіяльності: від сфери родинного буття – до освіти, розвитку професійної кар'єри, політики, влади, сфери прийняття рішень тощо. Загально визнано, що сексизм є чинником поглиблення нерівності між жінками та чоловіками та основою гендернозумовленого насильства щодо дівчат та жінок. Він є проявом історично нерівних відносин між статями, глибоко вкорінений у непропорційному співвідношенні сил між ними, що призводить до гендерної депривації у формі перешкод для повної реалізації прав та можливостей жінок [5]. Відтак, сексизм за своєю сутністю суперечить демок-

ратичним принципам вільного суспільства і є значною перепорою і порушенням прав людини та основних свобод жінок в усьому світі [1].

У визначенні Ради Європи сексизм – це «будь-які дія, жест, візуальний прояв, вимовлені або написані слова, практика або поведінка, в основі яких лежить ідея про те, що людина або група людей гірші через свою стать. Ідеться про дії й визначення, що виникають у публічній чи приватній сфері, онлайн чи офлайн, метою або наслідком яких є: порушення гідності або прав людини чи групи людей; спричинення фізичної, сексуальної, психологічної, соціально-економічної шкоди або страждання людині чи групі людей; створення ворожого, принизливого середовища; створення бар'єрів у реалізації прав для людини чи групи людей; підтримка і закріплення гендерних стереотипів» [8].

Учені назагал під сексизмом розуміють ідеологію, яка виправдовує і прагне довести вищість та панування однієї статі над іншою у різних сферах суспільного буття. Заслугує уваги визначення сексизму, запропоноване у перекладеному українською мовою Глосарії і тезаурусі Європейського інституту з гендерної рівності: «сексизм – це дії чи ставлення, що дискримінують людей, на основі лише їх статі». Далі у примітках конкретизовано: «сексизм пов'язаний із владою таким чином, що до осіб при владі зазвичай ставляться з прихильністю, а ті, хто не має влади, зазвичай піддаються дискримінації. Сексизм також пов'язаний із стереотипами, оскільки дискримінаційні дії чи погляди часто ґрунтуються на помилкових переконаннях або узагальненнях щодо статі, а також на загостренні уваги до гендерного фактору там, де це не потрібно» [4, с. 140].

Сексизм за статевою ознакою перебуває на одному шаблі з іншими видами дискримінації – дискримінацією за етнічними ознаками (расизм), дискримінацією за сексуальною орієнтацією (гетеросексизм), за віковою ознакою – ейнджизм, та за зовнішністю - лукізм тощо [3, с. 175]

У Психологічній енциклопедії сексизм трактується як «усталені соціальні погляди і переконання, в яких стверджується перевага однієї статі над іншою і обґрунтовується соціальна нерівність чоловіків і жінок. Існують різні форми чоловічого і жіночого сексизму. Його основою є абсолютизація і біологізація статевих відмінностей, багато з яких насправді залежать від соціальних умов і прийнятих у суспільстві культурних норм» [7, с. 317].

Водночас, на думку Т. Мельник та Л. Кобелянської, сексизм потрібно розглядати у двох трактуваннях: 1) як позицію упередженості або дії, спрямовані на приниження, зневажливе ставлення, виключення, недооцінку, дискримінацію прав, статусу, а також прагнення до стереотипізації людей за ознакою належності індивіда до певної статі; 2) як ідеологію, яка виправдовує і прагне довести вищість і панування однієї статі над іншою в сім'ї та суспільстві. Дослідницями наголошується, що сексизм дискредитує, ставить у несприятливі умови одну статю щодо іншої. Він є надуманою уявою про наявність переваги культурних, інтелектуальних, моральних та інших якостей у однієї статі стосовно другої. Сексизм означає обмеження прав іншої людини, приниження її, намагання поставити одну статю стосовно іншої в нерівні умови, об'єктивно формує сексистські стереотипи. Серед них найбільш живучий – ставлення до жінки як до «репродуктивної машини», а до чоловіка – як до «творця». Сексизм, ґрунтуючись на дискримінації за ознакою статі, ігнорує гендерне партнерство, самодостатність, взаємоповагу [3, с. 175].

О. Кись зазначає, що у найбільш загальному розумінні сексизм (від англ. sexism) – це дискримінація людини за ознакою статі, подібно як расизм – дискримінація за ознакою раси. Якщо расизм визначають як будь-яку настанову, дію чи інституцію, яка систематично понижує особу чи групу на підставі кольору шкіри, то сексизм,

відповідно, має відношення до настанов, дій чи інституцій, які систематично понижують особу чи групу на підставі статі. В основі цього явища – вироблені віками стереотипи та упередження, згідно яких чоловіки засадничо кращі за жінок, мають низку «вроджених» переваг (фізичних, інтелектуальних, творчих тощо). Подібні уявлення виправдовують дискримінацію жінок, надаючи саме чоловікам вищий суспільний статус, більше прав та можливостей, прийняття рішень та лідерство в суспільно-значущих сферах [6].

Ця образлива форма поведінки має на меті створити достатньо вороже середовище, щоб вилучити жінок із публічної сфери. Поширення сексизму продовжує пригнічувати жінок і дівчат, в результаті чого вони піддаються всім формам насильства з боку чоловіків, які прагнуть тримати їх під своїм контролем. Наголошується, що насильство чоловіків щодо жінок і дівчат пов'язане з культурою сексизму в суспільствах і підживлюється ним [13].

Як соціальне явище, підкреслюють Т. Мельник та Л. Кобелянська, «сексизм властивий патріархальним суспільствам. Він спрямований переважно на жінок, дискримінаційна практика щодо яких перетворена в загальноприйнятну норму. Це проявляється: у зведенні сфери самовираження і самореалізації жінки в основному до приватної; у визначенні так званих жіночих видів зайнятості; у обмеженні можливостей підвищувати професійне і особистісне зростання; у покладанні на жінок відповідальності за виконання діяльності в сімейно-побутовій сфері; у перенесенні майже всієї відповідальності батька за виховання дітей і догляду; у жорстоких приписах і вимогах щодо моралі і поведінки жінок; у контролі над жіночим тілом і сексуальністю; у підвищених естетичних вимогах до жіночої зовнішності та ін.» [3, с. 175].

На даний час не існує єдиного підходу щодо класифікації і видів сексизму. У царині різних наук виокреслюються специфічні критерії та показники, що стають основою для класифікацій.

Як наголошується у Словнику гендерних термінів, у гендерній теорії розрізняють три види сексизму: 1) інституційний – дискримінація на рівні суспільства та його інститутів; 2) міжособистісний – дискримінація людини іншою людиною; 3) внутрішній – коли людина сама тиражує дискримінаційні установки до власної статі, приймаючи їх за істину [10]. Критерієм за цього, як можемо бачити, виступає саме рівень аналізу досліджуваної дефініції: від макросоціального (як відображення державної гендерної політики та панівної у конкретному суспільстві ідеології), міжособистісного (соціально-психологічні детермінантами є гендерні стереотипи і настановлення) та до внутріособистісного (розкривається через аналіз гендерної ідентичності як результату перетворення зовнішніх соціокультурних гендерних символів в особистісно значущі і осмислені, співвіднесені з власним Я) [5].

Разом з ним, звернення до праць американських дослідників Пітера Гліка та Сьюзан Фіске

підводять нас до виокремлення трьох видів сексизму за характером емоційних переживань: ворожий, доброзичливий і амбівалентний [11].

Ворожий сексизм є негативною установкою, яка включає в себе переконання про неповноцінність жінок порівняно з чоловіками, в тому числі й про більш низький рівень їхнього інтелекту. Ворожі сексисти сприймають жінок як нездатних займати владні позиції, розглядають їх як «слабку статю», вважають, що вони повинні виконувати домашні та допоміжні ролі в суспільстві.

Доброзичливий сексизм розглядається як система стереотипних переконань про жінок, які породжують суб'єктивно позитивні почуття по відношенню до них у того, хто їх відчуває, а також схильні викликати поведінку, яка зазвичай класифікується як просоціальна (наприклад, допомога, турбота) [11, с. 491]. Цей тип сексизму дискримінує жінок, оскільки ґрунтується на перевазі чоловіків, сильної статі. Доброзичливі сексисти бажають захищати жінок, вони поважають і захоплюються їх ролями матерів і дружин, вони ідеалізують жінок як романтичні об'єкти кохання.

Чоловік або жінка можуть водночас виявляти і ворожий, і доброзичливий сексизм по відношенню до різних жінок. Такий вид сексизму називають амбівалентним. Амбівалентні сексисти стереотипно негативно реагують на одних жінок і стереотипно позитивно – на інших, у той час як несексисти не поділяють жінок на категорії та не підтримують гендерні стереотипи [9; 11].

Окремого аналізу потребує такий вид сексизму як мовний – підкреслення (вираження) мовними засобами домінування однієї статі над іншою. Останніми роками проблема мовного сексизму почала активно розроблятися у психолінгвістиці, соціології, гендерній психології, що зумовлено зростанням наукового інтересу до гендерних проблем в сучасному українському суспільстві. «Мова чуйно реагує на зміни в житті. Але мова не тільки відображає дійсність, але й є частиною символічних механізмів, що розподіляють сфери впливу та діяльності між жінками і чоловіками. Інакше кажучи, мова бере участь у конструюванні дійсності» [2, с. 120].

Існують беззаперчені докази, що мовний сексизм поширений у всіх мовах світу. Його вивчають і долають тим активніше, що більш розвиненішою в країні є гендерна культура суспільства й що вище сформованою демократія. Інституції Європейського Союзу, ЮНЕСКО, ООН активно вживають заходів задля сприяння гендерній рівності як в соціальному, так і в мовному аспекті, зокрема шляхом видання рекомендацій із керівними принципами щодо ліквідації дискримінації жінок через практику використання мовного сексизму. Ще у 1990 р. Рада Європи прийняла рекомендацію про усунення сексизму в мові. У ній вона визнала існування взаємозв'язку між мовою і соціальними настановами в суспільстві. Рада Європи закликала засоби масової інформації користуватися мовою, вільною від сексизму[3].

Для сприяння виконанню Рекомендації СМ/Rec (2019)1 Комітету міністрів державам-членам щодо запобігання сексизму та боротьби з ним Рада Європи запустила вебсторінку ініціативи щодо викорінення сексизму «Сексизм: Бачити. Називати. Викорінювати» [9]. З інформаційного змісту вебсторінки також доходимо висновку, що сексистська мова ворожнечі стосується висловів, які поширюють, підбурюють, пропагують або виправдовують ненависть на основі статі. За цього наголошується, що окремі групи жінок є мішенню сексистських ворожих висловлювань (зокрема, молоді жінки, жінки в ЗМІ або політикині), але разом з тим, кожна жінка та дівчина є потенційною мішенню для сексистських ворожих висловлювань в Інтернеті та офлайн. Зростання доступності та використання Інтернету та соціальних платформ сприяло зростанню випадків сексистської ненависті [9].

У 2020 році у Бельгії, Болгарії, Хорватії, Угорщині, Ірландії, Нідерландах, Португалії, Румунії та Іспанії успішно реалізовано Проєкт «Мобілізуємося проти сексизму!», який був проведений партнерськими організаціями Європейського жіночого лобі (EWL) для підвищення обізнаності та боротьби з сексизмом у ключових секторах життєдіяльності суспільства. Проєкт використовував інструменти кампанії Ради Європи, включаючи сторінку дій, відео та вікторину, які пояснюють, що таке сексизм і що можна зробити для запобігання та боротьби з ним [12].

Важливим є врахування Рекомендацій Європейського жіночого лобі (EWL) щодо запобігання та боротьби з сексизмом у державах-членах: 1) EWL закликає країни-члени ЄС прийняти законодавство відповідно до Рекомендації Комітету міністрів СМ/Rec (2019)1, яке засуджує сексизм і криміналізує сексистські ворожі висловлювання, і закликає держави вживати твердих дій, спрямованих на захист жінок і дівчат від насильства з боку чоловіків; 2) скласти карту існуючих інструментів державної політики, які вже діють у всіх ключових сферах, визначених у Рекомендації, зокрема щодо рівності між жінками та чоловіками (тобто національні плани дій) та працювати з секторальної точки зору, підтримуючи застосування заходів проти сексизму в рамках вже існуючих інструментів державної політики; 3) впроваджувати всі вищезгадані директиви та політики ЄС на національному рівні, впроваджуючи гендерний підхід/запобігання сексизму та боротьби з ним [13].

Україна ратифікувала основні міжнародні угоди щодо гендерної рівності та прав жінок, за останні два десятиліття суттєво зміцнилася законодавча та нормативна база нашої держави щодо подолання дискримінації та сексизму, проте реальні механізми виконання взятих зобов'язань залишаються ще слабкими і вимагають негайного і дієвого посилення як на загальнонаціональному, так і на місцевому рівнях.

Варто зауважити, що в Україні зроблено перші вагомі кроки у боротьбі проти сексизму: 29 січня 2020 р. наказом Міністерства соціальної політики України затверджено Методичні рекомендації

щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у трудових відносинах.

У 2021 році до профільного комітету Верховної Ради України було подано на розгляд: 1) Проект закону №4598 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони проявів сексизму у суспільстві», який передбачав упровадження поняття «сексизм» та встановлення заборони його проявів. Цим законопроектом пропонувалися зміни до законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та «Про рекламу» в частині визначення терміну «сексизм», заборони та оскарження сексизму тощо.

2) Проект закону №4599 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за прояви сексизму у суспільстві», метою якого було створення нормативного підґрунтя для врегулювання на законодавчому рівні питання відповідальності за прояви сексизму.

Обидва проекти Законів були відхилені через термінологічні недоопрацювання (не відповідали принципу юридичної визначеності, містили оціночні судження тощо), але вже сам факт їх розробки і подання однозначно засвідчує потужний поступ українського суспільства на шляху викорінення сексизму в громадському та приватному житті.

10 вересня 2021 року Верховна Рада України у другому читанні прийняла законопроект №3427, який встановлює відповідальність за дискримінацію за статевою ознакою в рекламі. 8 січня 2022 року набули чинності зміни до закону «Про рекламу» щодо протидії дискримінації за ознакою статі. Законопроект був прийнятий відповідно до Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок, Угодою про асоціацію України з Європейським Союзом та іншими міжнародними документами.

Висновки. Сексизм ґрунтується на гендерних стереотипах, упередженнях, у різний спосіб конструює гендерну поляризацію та призводить до гендерної депривації особистості за ознакою статі. Сексистська поведінка щодо жінок є ганебною і принизливою практикою, яка породжує зневагу щодо них, використовуючи засоби заниження самооцінки, обмеження можливостей вибору шляхів життєздійснення та впливу на прийняття рішень, використання сексистської мови ворожнечі тощо.

З огляду на це, розвиток гендерної компетентності як інтегрованої сукупності цінностей, настанов, знань, умінь, навичок щодо гендерної складової сфери прав людини дасть змогу ефективно впроваджувати принцип рівних прав і можливостей статей та викоринити сексизм як негативну і край шкідливу практику. Важливою складовою гендерної компетентності є гендерна чутливість – здатність помічати і визнавати наявність у суспільстві проявів сексизму, гендерної дискримінації, нерівності та враховувати ці аспекти у стратегіях і

діях. Важливо вживати гендерно чутливу мову, у якій відсутні сексистські висловлювання та в якій використовуються фемінітиви – терміни, що позначають жіночі ролі, насамперед на ринку праці, у політиці, науці, сфері досліджень та технологій, роблячи жінок видимими.

Наразі Україна очікує створення досконалого нормативного підґрунтя для закріплення вимоги недопущення сексизму одним з напрямів державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Викорінення сексизму в усіх сферах суспільного буття вбачаємо запорукою створення в Україні гендерносправедливого, гендерночутливого, толерантного, недискримінаційного суспільства рівних можливостей.

Список літератури

1. Божко О., Кізь О. Сексизм як чинник гендерної депривації // Modern challenges to science and practice. Abstracts of III International Scientific and Practical Conference. – Varna, Bulgaria 2022. – P. 517-522.

2. Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За редакції М. Масрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. – Вид. третє, випр. та доп. Київ: Критика, 2017. – 217 с.

3. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник [Електронний ресурс]. – Київ: Логос, 2020. – 230 с. URL: http://labs.journ.univ.kiev.ua/hrj/wp-content/uploads/2020/05/ГЕНДЕР-У-ТЕРМІНАХ-I-ПРАКТИЦІ-ПЕРЕТВОРЕНЬ_словник_довідник.pdf.

4. Глосарій і тезаурус Європейського інституту з гендерної рівності / Ред. кол. М. Бабака, О. Давліканова, М. Дмитрієва, М. Козир, Л. Компанцева, К. Левченко, М. Скорик, О. Сулова; оновл. вид. – К.: «Вістка», 2021. – 170 с.

5. Кізь О. Б. Проблеми становлення особистості в умовах гендерної депривації [Електронний ресурс] // Вісник Національного університету оборони України : збірник наукових праць. – Київ : НУОУ, 2021. – Вип. 3 (61). – С. 35-49. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/208181111> 1 МВС

6. Кізь О. Гендерні аспекти реклами: сексизм як негативний чинник формування гендерних відносин в Україні // Практичні аспекти впровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в діяльності Верховної Ради України / Заг. ред. О. Сулова. – Київ: ФОП Москаленко О.М., 2010. – С. 50-70.

7. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. К.: «Академвидав», 2006. – 424с.

8. Рекомендація СМ/Рес (2019)1 Комітету міністрів державам-членам щодо запобігання сексизму та боротьби з ним. URL: <https://rm.coe.int/1680968561>.

9. Сексизм: Помітити. Назвати. Припинити. #StopSexism #MeToo. URL: <https://human-rights-channel.coe.int/stop-sexism-en.html>.

10. Словник гендерних термінів / Укладач
З. В. Шевченко. – Черкаси: Чабаненко Ю., 2016. –
336 с. URL: <http://a-z-gender.net/ua/seksizm.html>

11. Glick, P., & Fiske, S. T. The Ambivalent
Sexism Inventory: Differentiating hostile and
benevolent sexism // Journal of Personality and Social
Psychology, 70. 1996. – P. 491-512.

12. Mobilise against sexism in Romania! URL:
[https://www.coe.int/en/web/genderequality/national-
story-romania/](https://www.coe.int/en/web/genderequality/national-story-romania/)

13. Statement and Recommendations regarding
the prevention and fight against sexism in the EU:
Mobilising against sexism, to see it, name it and stop it.
URL: [https://www.womenlobby.org/StopSex-
ism?lang=en/](https://www.womenlobby.org/StopSexism?lang=en/).

Colloquium-journal №4(127), 2022

Część 3

(Warszawa, Polska)

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Czasopismo jest zarejestrowany i wydany w Polsce. Czasopismo publikuje artykuły ze wszystkich dziedzin naukowych. Magazyn jest wydawany w języku angielskim, polskim i rosyjskim.

Częstotliwość: co tydzień

Wszystkie artykuły są recenzowane.

Bezpłatny dostęp do elektronicznej wersji magazynu.

Przesyłając artykuł do redakcji, autor potwierdza jego wyjątkowość i jest w pełni odpowiedzialny za wszelkie konsekwencje naruszenia praw autorskich.

Opinia redakcyjna może nie pokrywać się z opinią autorów materiałów.

Przed ponownym wydrukowaniem wymagany jest link do czasopisma.

Materiały są publikowane w oryginalnym wydaniu.

Czasopismo jest publikowane i indeksowane na portalu eLIBRARY.RU,

Umowa z RSCI nr 118-03 / 2017 z dnia 14.03.2017.

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak, Ewa Kowalczyk**

«Colloquium-journal»

Wydawca «Interdruk» Poland, Warszawa

Annopol 4, 03-236

Format 60 × 90/8. Nakład 500 egzemplarzy.

E-mail: info@colloquium-journal.org

<http://www.colloquium-journal.org/>